

Kære medlem af Folketingets Kulturudvalg

Den Kongelige Afstøbningssamling i Vestindisk Pakhus ved Københavns havn er et af Danmarks mest enestående kunstmuseer. Men pga. besparelser er museet lukket og har næsten intet personale. Kulturministeriet overvejer at sende de 2150 skulpturer på magasin og at sælge Vestindisk Pakhus – der i sig selv er et Danmarkshistorisk monument.

Et af den danske stats kunstmuseer er ganske enkelt ved at blive afviklet. Der er brug for ansvarlig kulturpolitisk handling. Vi vil derfor opfordre til

- at Vestindisk Pakhus forbliver i statens eje
- at Afstøbningssamlingen bevares i pakhuset
- at pakhuset og samlingen får en fast bevilling på finansloven

Vores vurdering er, at en forøgelse på godt 6 mio. kr. af den eksisterende driftsbevilling til Vestindisk Pakhus, vil kunne give Afstøbningssamlingen det nødvendige arbejdsgrundlag til at kunne fungere normalt. Se det uddybende materiale om sagen nedenfor.

Vi passer ikke godt nok på hinanden, hvis vi ikke *også* passer på Danmarks kulturarv.

Venlige hilsener

for Afstøbningssamlingens Venner

Ernst Jonas Bencard & Rune Frederiksen

København 30.10.2020

Kulturministeriets fremtidsplan for Den Kongelige Afstøbningssamling

Afstøbningssamlingen ejes af Statens Museum for Kunst / SMK og opbevares som sit eget museum i Vestindisk Pakhus, der ejes af Kulturministeriet.

SMK ønsker, at samlingen forbliver og genåbner i pakhuset, mens Kulturministeriet p.t. overvejer 1) at sælge bygningen til private og 2) at flytte Afstøbningssamlingen til nogle lagerlokaler i Brede Værk.

Ad 1) Ministeriets planer om at sælge Vestindisk Pakhus er stærkt bekymrende og uforståelige. Pakhuset er fredet, fordi det både er et arkitekturhistorisk og Danmarkshistorisk enestående monument. Pakhuset er i sig selv en af meget få bevarede industribygninger fra den florissante tid i 1700-tallets slutning med et stort set uforandret interiør. I kraft af sin oprindelige funktion som lager for de varer, der blev importeret fra De Vestindiske Øer, peger bygningen samtidig på Danmarks kolonihistorie, hvor en del af landets rigdom blev skabt på grundlag af slaveri.

Begge dele er væsentlig dansk kulturarv, og af disse kulturpolitiske grunde burde et salg af Vestindisk Pakhus slet ikke være på tale.

Ad 2) Ministeriets ønske om at flytte Afstøbningssamlingen til Brede Værk er også stærkt bekymrende. På ministeriets foranledning udarbejdede SMK og Nationalmuseet – der ejer bygningerne i Brede – pr. 8.3.2019 en udredning om en mulig flytning af Afstøbningssamlingen til Brede.

Udredningen fastslår

- at samlingen ville skulle genopstilles i Brede med et “formidlingsniveau svarende til et åbent magasin” (udredningens grundpræmis).
- at samlingen ville blive sammenstuvet på 1.214 m² mod de nuværende 3.186 m² i Vestindisk Pakhus. Dvs. på 38% af samlingens nuv. plads.
- at samlingen skulle genopstilles ud fra planer udarbejdet af opmagasinerings-firmaet Langebæk uden nogen museumsfaglig kuratering.

- at de årlige driftsomkostninger i Brede ville være på ca. 1 mio. kr.

Desuden er *udredningens beregningsgrundlag for flytteomkostningerne forkert*.

Udredningen tager udgangspunkt i, at Afstøbningssamlingen består af “1.200 gipser (ca. 4.000 dele)” (udredningen s. 3). Det korrekte tal er imidlertid ca. 2.150 gipser i ca. 10.000 dele.

Pga. denne basale optællingsfejl bliver udredningens estimerede flytteomkostninger (ud fra gennemsnitspris pr. del) alt for lav. Udredningen anslår, at flytningen fra Vestindisk Pakhus til Brede vil koste mellem ca. 10-15 mio. kr. Afstøbningssamlingens Venner anslår derimod, at et realistisk beløb for flytningen vil ligge på mindst det dobbelte – henved 30 mio. kr. – hvis ikke mere.

Kulturministeriets fremtidsplan for Afstøbningssamlingen er altså voldsomt dyr, og denne udskrivning ville kun resultere i en opmagasinering – dvs. i praksis en lukning af samlingen for offentligheden.

Ministeriets plan kan ikke karakteriseres som andet end spild af penge, visionsløs og vel nærmest destruktiv kulturpolitik. Planen er blevet til på embedsmandsniveau og har ikke været genstand for en kulturpolitisk drøftelse.

En bedre fremtidsplan for Den Kongelige Afstøbningssamling

På finansloven for 2020 blev der afsat 2.1 mio. kr. til Vestindisk Pakhus. Dette beløb dækker driftsomkostninger – husleje, ejendomsskat, rengøring, el og varme. Lignende beløb har været afsat på finanslovene siden 2002, men skatteborgerne har altså i de sidste snart 20 år fået meget lidt ud af de penge, fordi samlingen kun undtagelsesvis har været åben for offentligheden.

Afstøbningssamlingens Venner anbefaler, at man i finanslovsforhandlingerne for 2021 øger denne grundbevilling. Med bare få mio. kan samlingen i

Pakhuset bringes tilbage til et normalt museumsniveau. Vi foreslår flg. tre scenarier til forbedring af Afstøbningssamlingens nuværende situation:

Scenarie 1, åbning: 4.1 mio. kr./år

Pakhuset genåbnes som et fuldtidsmuseum, så alle kan opleve de mange skulpturer, som danskerne i forvejen betaler til opbevaringen af. De mere end 6.000 besøgende på kun 9 ekstraordinært åbne weekender i sommeren 2020 er et aktuelt bevis på samlingens popularitet og høje værdi.

Dette scenarie kræver penge til vagter (4 årsværk), der åbner og lukker samlingen hver dag og holder opsyn under åbning.

Pris: Ca. 2 mio. kr. + de 2.1 mio., der i forvejen betales, **i alt ca. 4.1 mio. kr.**

Scenarie 2, basal faglig bemanning: ca. 8 mio. kr./år

Som en udvidelse af scenarie 1 er det på længere sigt ikke nok bare at åbne samlingen. Der skal også – i henhold til museumsloven – bevares, formidles, forskes, arrangeres udstillinger mv., det eksisterende gipsværksted skal genopstå som ét af landets meget få centre for stukkatør-arbejde, som samlingen har behov for, og som samtidig vil være et stykke levende håndværkshistorie.

Dette kræver driftsudgifter estimeret til ca. 4 mio. kr./år. Der foreslås i alt 4-5 årsværk i Afstøbningssamlingen: 2 inspektører + 1 gipsstukkator + 2 halvtidsstillinger til stukkatør-assistent, studenter, omvisere, projektansatte m.m.

En samlet driftsbevilling til Afstøbningssamlingen vil altså ligge på ca. 8 mio. kr. – dvs. scenarie 1-2 + de 2.1 mio. kr., der allerede er afsat på dette års finanslov.

Scenarie 3, renovering af pakhuset: anslået ca. 120-150 mio. kr.

Huset med dets 7 etager skal på et tidspunkt renoveres og brandsikres. Samtidig kunne man med fordel udvide arealet til Afstøbningssamlingen, indrette et kolonihistorisk center og f.eks. en café fælles for disse to ellers uafhængige og selvstændigt drevne kulturinstitutioner.

Pris for renovering af hele pakhuset, estimat: 120-150 mio. kr.

Beløbet for renovering af det fredede hus er stort og kan ikke tilvejebringes på SMKs budget, men går staten ind og sikrer den basale drift af samlingen og pakhuset, er det vores formodning, at renoveringssummen kunne anskaffes fra en eller flere private fonde. En henvendelse til ledelsen på SMK vil kunne bekræfte, at dette ikke er et urealistisk scenarie.

Vi håber, at disse tal vil være nyttige i en stillingtagen til sagen, og at der vil blive skabt en kulturpolitisk fornuftig plan for Afstøbningssamlingens fremtid.